

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos keleivių vežimo asociacijai

Nr.
Į 2020-03-18 Nr. S-879

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

**DĖL ATSAKymo Į LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
2020 M. KOVO 18 D. RAŠTĄ NR. S-879**

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2020 m. kovo 18 d. raštą Nr. S-879 „Dėl raštų, susijusių su priemonėmis skatinti ekonomiką ir mažinti koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltas pasekmes, persiuntimo“ ir išnagrinėjo prie jo pridėtą Lietuvos keleivių vežimo asociacijos 2020 m. kovo 15 d. paklausimą Nr. S-022 „Dėl COVID-19 poveikio mažinimo priemonių“. Pagal kompetenciją teikiame Ministerijos specialistų atsakymą į Jūsų pateiktus siūlymus.

1. Sudaryti sąlygas keleivių vežimo įmonėms ir jų darbuotojams skubiai pasinaudoti dalinio darbo kompensacija. Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Seimas ypatingos skubos tvarka 2020 m. kovo 17 d. priėmė Lietuvos Respublikos darbo kodekso, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo bei Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo pakeitimus, įsigaliojusius 2020 m. kovo 19 d., kuriais siekiama užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją ar karantiną būtų sudarytos teisinės prielaidos sumažinti dėl minėtos situacijos darbdaviams kilusius ar galinčius kilti neigiamus padarinius, darbuotojų atleidimų skaičių, apdraustiems asmenims kompensuoti dėl prastovos negautas pajamas arba jų dalį.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatyme nustatyta, kad darbdavys darbuotojui ar darbuotojų grupei gali skelbti **prastovą** ir tuomet, kai Vyriausybė paskelbia ekstremaliąją situaciją ar karantiną ir darbdavys dėl to negali suteikti darbuotojui darbo sutartyje sulygto darbo.

Kai įmonėje paskelbiama prastova dėl ekstremalios situacijos ar karantino, iš darbuotojo negali būti reikalaujama, kad jis atvyktų į darbą ir prastovos laikotarpiu darbdavys darbuotojui turi mokėti ne mažesnę nei minimalioji mėnesinė alga darbo užmokestį (607 Eur „ant popieriaus“ arba 437 Eur „į rankas“), kai jo darbo sutartyje sulygta visa darbo laiko norma. Darbdaviams patirtų darbo užmokesčio už prastovą išlaidų dalis bus kompensuojama iš Užimtumo tarnybos skiriant darbdaviui subsidiją.

Darbo kodekso 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatyme taip pat įtvirtinta, kad dėl ekstremalios situacijos ar karantino darbdavys gali paskelbti darbuotojui **dalinę prastovą**, kai tam tikram laikotarpiui sumažinamas darbo dienų per savaitę arba darbo valandų per dieną skaičius. Tokiu atveju už darbo laiką mokamas darbo užmokestis, o už prastovos laiką mokama – kaip už prastovą.

Siekiant, kad nebūtų panaikintos darbo vietos ir atleisti darbuotojai, kuriems paskelbta prastova, paskelbus ekstremaliąją situaciją ar karantiną, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 24, 25, 35, 37, 41, 42 ir 44 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5(1) straipsniu įstatyme įtvirtinta, kad darbdaviams, prastovos metu išlaikantiems darbo vietas

užimtiems asmenims (darbuotojams), bus² mokama **subsidija darbo užmokesčiui** nuo jiems priskaičiuoto darbo užmokesčio. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis bus apskaičiuojamas procentais nuo užimto asmens priskaičiuoto darbo užmokesčio ir jį sudarys 60 proc. apskaičiuotų lėšų arba 90 proc. apskaičiuotų lėšų Vyriausybei nutarimu nustačius apribojimus ūkinės veiklos sektoriuose, bet ne daugiau kaip minimalioji mėnesinė alga.

Jeigu užimtam asmeniui prastova bus paskelbta ne visą mėnesio darbo laiką, subsidijos darbo užmokesčiui dydis apskaičiuojamas proporcingai darbdavio paskelbtam užimto asmens prastovos laikui.

Taip pat nustatyta, kad darbdaviai, kuriems iš Užimtumo tarnybos bus mokama subsidija darbo užmokesčiui, darbo vietas užimtiems asmenims turės išlaikyti *ne trumpiau kaip 3 mėnesius* nuo subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimo pabaigos. Tai reiškia, kad subsidija darbo užmokesčiui bus mokama iki pasibaigs ekstremali padėtis arba karantinas, o darbdavys turės įsipareigoti išlaikyti asmeniui darbo vietą dar 3 mėnesius nuo subsidijos mokėjimo pabaigos.

Paminėtina, kad siekiant teisinio aiškumo, taip pat užtikrinti darbuotojų teises, kai jiems prastova būtų skelbiama išnaudojus visas įmanomas darbo organizavimo formas bei būdus, yra parengtas ir pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos darbo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, kuriuo patikslinamas Darbo kodekso 47 straipsnio 1 dalies 2 punktas, numatant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją ir karantiną, darbdavys skelbia prastovą, jeigu dėl šių priežasčių negali duoti darbuotojui darbo sutartyje sulygto darbo, ir nėra galimybės sulygto darbo dirbti nuotoliniu būdu arba darbuotojas nesutinka dirbti kito pasiūlyto darbo.

Taip pat Darbo kodekso 47 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad subsidiją daliai darbo užmokesčio už prastovą galės gauti visi darbdaviai, išskyrus biudžetines įstaigas, tuo sudarant teises prielaidas Užimtumo įstatyme nurodytą subsidiją darbo užmokesčiui gauti platesniam subjektų ratui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei kartu yra pateiktas ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 ⁵¹, 13, 24, 35, 37, 41, 42 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, kuriame, be kitų pakeitimų, patikslinama, kad subsidija darbo užmokesčiui mokama darbdaviams, kurie paskelbė prastovą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino, bet neatleido darbuotojų Darbo kodekso 57 ir (ar) 59 straipsniuose nurodytais pagrindais ir nesuteikė nemokamų atostogų Darbo kodekso 137 straipsnio 2 dalyje nurodytu pagrindu.

2. Ekstremalios situacijos laikotarpiu atidėti valstybinio socialinio draudimo (Sodros) įmokas, o situacijai pasibaigus sudaryti įmokų mokėjimo grafiką. Informacija šiuo klausimu pateikta adresu: <https://www.vmi.lt/cms/informacija-verslui-del-covid-19>.

3. Skirti tiesiogines išmokas netekto darbo užmokesčio finansavimui. Žr. 1 klausimo atsakymą.

4. Sudaryti sąlygas darbdaviui dėl ekstremalios situacijos aplinkybių keisti darbuotojo darbo sąlygas. Ministerija nepritaria jokiems darbo sąlygų keitimams, negavus darbuotojo sutikimo. Darbo kodeksas nenumato galimybės skubos tvarka, dėl ekstremalios situacijos ar karantino vienašališkai keisti darbuotojo darbo sąlygas. Pakeisti būtinausias darbo sutarties sąlygas, papildomas darbo sutarties sąlygas, nustatytą darbo laiko režimo rūšį ar perkelti darbuotoją dirbti į kitą vietovę darbdavio iniciatyva galima tik su darbuotojo rašytiniu sutikimu (Darbo kodekso 45 straipsnio 1 dalis). Darbuotojo sutikimas arba nesutikimas dirbti pasiūlytomis pakeistomis būtinosiomis ar papildomomis darbo sutarties sąlygomis, kitos rūšies darbo laiko režimu ar kitoje vietovėje turi būti išreikštas per darbdavio nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis negu 5 darbo dienos. O tai nėra ilgas laiko tarpas. Šiuo sunkiu valstybei laikotarpiu su darbuotojais turi būti kalbama ir ieškoma abiem pusėms priimtinių variantų.

Paminėtina, kad Ministro Pirmininko pavedimu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje 2020 m. kovo 18 d. buvo skubiai inicijuotas Trišalės tarybos posėdis, kurio metu buvo nutarta, kad atsižvelgiant į Lietuvos Respublikoje susidariusią situaciją, kai dėl tam tikrų priežasčių nėra galimybės darbuotojui suteikti darbo ir kai darbuotojas turi sukaukęs

kasmetinių atostogų daugiau nei už vienus³ darbo metus, darbdavys gali reikalauti darbuotojo pasinaudoti savo sukauptomis kasmetinėmis atostogomis, tačiau tik tomis, kurios sukauptos daugiau kaip už vienerius darbo metus.

Taip pat, darbuotojai, turintys nepanaudotų kasmetinių atostogų daugiau kaip už trejus darbo metus, turi teisę jas išnaudoti iki 2020 m. liepos 1 d. Jei yra galimybė, kaip tik šiuo metu galima susitarti su darbuotoju dėl tokių apmokamų atostogų panaudojimo, nes vėliau darbdaviui dėl darbų organizavimo gali būti sudėtinga šias atostogas suteikti.

Pabrėžtina, kad nemokamos atostogos negali būti skiriamos vien darbdavio valia. Darbdavys turi teisę siūlyti, tačiau negali vienašališkai priimti sprendimo ar reikalauti, kad darbuotojai naudotųsi nemokamomis atostogomis, kai darbdavys dėl objektyvių priežasčių negali suteikti darbuotojui darbo. Nemokamos atostogos suteikiamos darbuotojo prašymu Darbo kodekso 137 straipsnio nustatyta tvarka, o ne darbdavio primesta valia.

Į kitus Jūsų rašte pateiktus pasiūlymus atsakys kitos ministerijos pagal jų kompetenciją.

Viceministrė

Eglė Radišauskienė

Agnė Nakčerienė tel. tel. 2664290, el. p. agne.nakceriene@socmin.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ATSAKymo Į LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS 2020 M. KOVO 18 D. RAŠTĄ NR. S-879
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-03-24 Nr. (11.9 E-53)SD-1607
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Eglė Radišauskienė, Viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	EGLĖ,RADIŠAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-03-24 16:49:19 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-03-24 16:49:48 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-11-15 14:00:05 – 2024-11-13 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, į.k. 188603515 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:15:31 iki 2022-09-24 15:15:31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.15
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-03-24 16:56:27)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-03-24 16:56:27 Dokumentų valdymo sistema Avilys